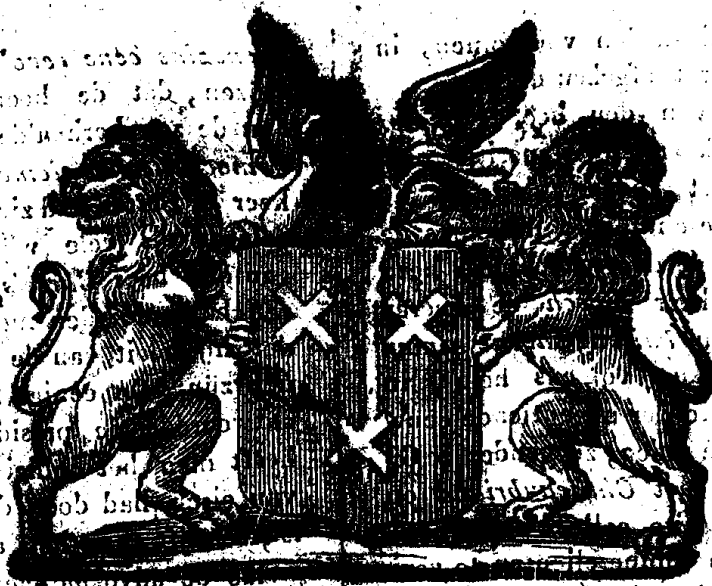

1830.

BREDA SCHE

Zaterdag

den 10 Mei

N E D E R L A N D E N

Breda, den 29sten April.

Hij Besluit van Z. M. van 21 April 1830, dat de Heer *Jacobus Christianus van Mingo*, en zulks tot vervanging van den Heer *Franciscus Ambrosius*, als zodanig, op deszelfs verzoek, honorabel ontslagen.

Nog had het Z. M. bij besluit van den 13den April dezes jaars, behaagd, eene gouden medaille, ter waarde van vijftig guldens, toe te wijzen aan zoodanige Genees- en heilkunst-oefenaren, door welke, in den jare 1828, aan het grootste getal personen, zonder eenige belooning, de koepok-inenting is verrigt geworden.

Wij kunnen thans met genoegen melden, dat onze geachte stadgenoot, de Heermeester *P. J. Gommers*, onder het getal dier kunst-oefenaren begrepen is.

Het is ons aangenaam te kunnen berichten dat onze verdienstelijke stadgenoot, de heer *Jakobus Karel Huijpmans*, Directeur van het Stads-Tekton-Instituut te Breda, bij besluit van Z. M. van den 22sten jl., is benoemd tot Leeraar der 2^e klasse in het vak der Handteekenkunde aan de Koninklijke Militaire Akademie.

Wij moedigen bij deze ook deszelfs oudsten zoon, jl. in Antwerpen zoo eervol bekroond, aan, om de voetstappen van zijnen vader te volgen; zoo zien wij van hem eenmaal een der eerste kunstparen in dit uitmuntend vak, worden.

— Mevrouw de Wed. *Wijtenbach*, geboren *Gallien*, die zich door haar geschrevene en wijgerigen inhoud, en door hare ijver voor de bevordering van Griekenlands onafhankelijkheid, bekend heeft gemaakt, is, op den 27sten dezer, op haar buitengoed, nabij *Nilden*, overleden. In 1827 was haar, door de hooge school te *Maastricht*, de waardigheid van doctor in de wijsbegeerte opgedragen.

— Het is ons zeer aangenaam onze lezer niet te herrinneten, dat de heer *Wijtenbach*, een vroeger overleden echtgenoot, de hebbende *Wijtenbach* is, die, in 1818 jaren, den hoogleeraar *Wijtenbach* in de fraaije letteren en oudheden aan het Athenaeum te *Amsterdam* en naderhand aan de Hooge school te *Leiden*, met groote eer bekleed heeft.

— Het Handelsblad meld, dat Z. M. bij gelegenheid van hoogstedeszelfs verblijf te Amsterdam, beloofd zou hebben, om den zetel van den Hoogen Raad aldaar te plaatsen. Wij meenen te kunnen verzekeren, dat deze tijding tot dus verre van allen grond ontbreekt is. De regering van Amsterdam heeft, het is waar, den wensch te kennen gegeven van deze groote nationale omstelling binnen hare muren gevestigd te zien; maar het schijnt zeker, dat het antwoord des Konings van eenen aard is geweest, van noch deze hoop aan te moedigen, noch te benemen.

Wij kunnen niet afdijn, onze lezers bij deze gelegenheid te herinneren van het besluit van Z. M. vervat in hoogstedeszelfs boodschap van den 27sten Maart 1820, aan de Staten-Generaal, (zie dezelve in de *Stads-Courant* van den 29sten Maart 1820, N°. 76) waarvan het tweede lid, ten geleide van een ontwerp van wet, regelende de zamenstelling, de magt en het rechtsgebied van het opperste gerechtshof voor het Rijk, met de volgende paragraaf eindigt.

„Verschillende plaatsen van het Rijk hebben de vestiging binnen hare muren, van den Hoogen Raad der Nederlanden, dringend aan Ons verzocht. Wij hebben begrepen, geene andere aanspraak te dezen te kunnen laten gelden, dan die, welke, uit de ligging in het midden van het Rijk, geregelde gemakkelijke communicatie, het heet van geschikte lokalen, en andere dergelijke voordeelen, kon worden ontleend, en Wij geven aan U. Ed. Mog. Heeren, DAT WIJ, OP DIE GRONDEN, BESLOTEN HEBBEN, DE STAD BRED A TOT RESIDENTIE VAN HET OPPERSTE GERECHTSHOF DER NEDERLANDEN, TE BESTEMMEN.

„En fiermede Ed. Mog. Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

„s Hage den 27 Maart 1820.
„ (geteekend) W I L L E M .”

Dit bovenstaande wakker op nieuw de geestelicheit op het door de konings-voetstapen zoo dikwijls bezochte en bondende stad, tot toe de gezondheid der luchtstreek en de eerlijken omstandigheden, zoo wel als hare allergunstigste ligging, MIDDEN IN HET RIJK, gelijk Z. M. te recht aantmerkt, niet weinige bijdragen tot — Men heeft opgemerkt, dat er, in de mislukte zitting van de Tweede Kamer van maandag li., onder de zeh en dertig, slechts twee leden de *l'extreme gauche*, in fransche representants, taal gesproken (*), aanwezig geweest zijn, namelijk de heeren *Trossaux* en de *Bruckere*. Laatsgemelde gaf, zich geweldig veel moeite, om de praesentie lijst te bekomen. De *Courier des Pays-Bas* heeft, dezelve echter heden nog niet gepubliceerd, maar zich vergenoegd met de retardaire leden te bepalen.

— Wij lezen in den *National*: „Om zich een begrip te maken van de blinde verwaandheid van den heer *de Potter*, zal het genoeg zijn, te weten, dat er, in zijne gevangenis, een door hem eigenhandig geschrevene couranten-artikel gevonden is, waarin hij voorstelt, om eene medaille ter zijner eere en ter eere zijner advokaten te doen slaan. Deze medaille, die door de associatie zou bekostigd worden, moest, aan hem en aan zijne verdedigers, (in goud, en, aan de geassocieerden, in brons, worden aangeboden. Het best, aan de eene zijde, tot opschrift hebben: *Proces van de Potter*; en, aan de keerzijde, *Brussel, den 10den December 1828.*”

— Een der troetelkinderen van de kwijnende Zuid-Nederlandsche Unie, Meester *Fontan*, is, dezer dagen, in het gezelschap van zes hoogsdoeners, uit zijne gevangenis (*Sainte-Pélagie*), naar eene andere (*Prison de Poissy*) vervoerd. In deze laatste verblijfplaats, waar hem alleen handen-arbeid vergund is, kan 's managchet van zijne druk-campagnes wat uitrusten. Wat aanleiding tot deze getrengheid gegeven heeft, schijnt nog niet bekend te zijn; doch zeker is het, dat zij geene belooning van *Fontans* denkten waren zal. Die niet hooren wil, moet volken. Ook hier te lande is de slag van doof volkje niet geheel vreemd.

PROCES VAN DE POTTER, TIELEMANS EN CONSORTEN, VOOR HET HOF VAN APPELLES VAN ZUID-BRABAND, TE BRUSSEL.

Zitting van maandag, den 28sten April.

In deze zitting voerde allereerst het woord de heer *Bartels*, eerste advocaat van *Bartels*. Deze beweerde, dat de associatie niets onwettigs in zich had, en deed opmerken, dat men, in 1819, in Frankrijk eene associatie gezien had; ten doot hebbende het onderzoek van onderscheiden aangelegenheden, als de jure, de nationale garde, de staatsbegroting enz.; dat die associatie drie jaren bestaan had; tot dat men haar eindelijk vervolgd heeft, en er eene veroordeeling is uitgesproken tot eene geldboete uit kracht van art. 294 van het wetboek van strafregt. Hij bleef wijders staande, dat zijn cliënt *Bartels* niet had medegewerkt aan de aangeklaagde artikels, en dus niet als medegewerper worden beschouwd.

De heer *de Bigue*, de tweede advocaat van *Bartels*, weddelogde de explicatie, door het officie, aan de libografische plaats gegeven. Hij deed opmerken, dat een gedeelte der papieren, te Gent in beslag genomen, zich bevond in het huis, waar ook de *Vaderlander* gedrukt wordt, en dus niet alleen ten laste van *Bartels* kan worden aangevoerd; dat, daarenboven, in de briefwisseling

(* De heer *Girouette* plaatst zich gewoonlijk aan de linkerzijde van den president, op de laatste en hoogste bank, zoo mogelijk aan het tijp, en constitueert daar letterlijk den *extreme nederlandschen* vromen.

... tevens, te Antwerpen, Amsterdam en in verschei-
den steden van Duitsland, arrest zonden geleid hebben op de aan-
het konvooi van *Hardinand VII* behoorende en in handen
van de bankiers zijnde fondsen.
... Heer *Gumbart*, directeur van het Observatorium te Mar-
... heeft, op den 21sten dezer, eene nieuwe comete ontdekt,
... op den 27sten, ook door den heer *Nicolet* te Parijs gezien
is. De staart dezer comete schijnt omtrent eenen graad lang te
zijn; zij is voor het bloote oog zichtbaar en staat tegenwoordig
... het gesternte van den Dolijn.

M e n g e l i n g e n .

EEN BLIK OP HET BRUSSELSCH REGTSGEDING.

Het is toch onmogelijk, Atheniërs, volstrekt onmogelijk,
op ongerechtigheid, hoosheid en trouweloosheid eene bestendige
... te bouwen. Zoodanige middelen mogen voor eens, of
... voor een korten tijd gelukken en groote hoop geven; doch de
... en die verrijcende grootheid stort van
... Want, gelijk bij alle soorten van gebouwen,
... de grondslag de meeste vastheid moet
... Zou moet ook dat begin en de grondslag van groote
... op waarheid en gerechtigheid steunen. — Ver-
troostend en bemoedigend is is deze waarachtige uitspraak van
den onvergelykelijken *Demosthenes* voor den menschenvriend, die
gebukt gaat onder de treurige teekenen van woelzieke tijden; maar
ook waarschuwend staat zij daar voor elk, die aan volksbewegin-
gen deel neemt, waarvan de oorsprong en het doel den toets der
waarheid en der gerechtigheid niet kunnen doorstaan.

Het aardswaardige regtsgeding, dezer dagen te Brussel gevoerd,
levert een nieuw bewijs op, dat ongerechtigheid, hoosheid en trouw-
eloosheid geenen duurzamen zegen aanbrengen; dat waarheid en
gerechtigheid alleen de beste leidsvrouwen door dit leven zijn.

De aangeklaagden *de Potter* en *Tielemans* hebben aan deze on-
veranderlijke wet niet kunnen ontsnappen. Hadden zij de gaven,
welke zij schijnen te bezitten, tot betere oogmerken aangewend,
zij hadden even hoog in de schatting hunner medeburgers kunnen
rijzen, als zij thans diep in dezelve gezonken zijn. Het ontbrak
hun echter helaas! aan liefde tot de waarheid en gerechtigheid,
hoosheid en trouweloosheid sloopten hen mede, en zij zagen
het ijdel luchtkasteel in duigen, hetwelk, zoo zij waagden, weldra
voltooid zoude wezen. Al hunne geslepen, yverige, kunstige
... hoe scherpzinnig ook uitgekultuurde barakend, al
de bijstand van getrouwe of gewaande vrienden, niets heeft mogen
baten, hield de onafbreukbare grondslag is te niet geloopt, omdat het
... duurzamen grondslag ontbrak, de grondslag der
... gerechtigheid.

Schrikverwekkend is de rei van gruwelen, welke dat regtsgeding
heeft aan het licht gebracht. Hoe men ook over de schuld of on-
schuld der vervolgd, met opzigt tot de strafwet, moge denken;
welken zweem van eerlijkheid, goede bedoelingen en onschuldige
inzichten de verdedigers der beschuldigten over het gedrag in de
briefwisseling hunner cliënten hebben trachten te werpen; voor
den bejaarden en onpartijdigen beschouwer, die nog niet alle
deugdheid van maatschappelijke orde, nog niet alle gevoel van
Godsdienst en Zedelijkheid heeft afgelegd, blijft er genoeg over,
om teug te leveren voor zulke wezens, als hij hier ontmaskert ziet.
Bij elke schreef die men in het onderzet van dit regtsgeding
doet, ontwaart men werken der duisternis, en wordt men zijns
onmens, gebouwd, te erkennen: *god er geen grooter kwaad is
geschikt, het kan niet aan den wil der beklagden worden dank
geweten; wat zij konden doen, zonder te veel te wagen, hebben
zij gedaan, om den Nederlandschen Staat te beroeren, en ons
gelukkig vaderland ten prooi te geven aan al de ellende van op-
... burgerkrijg, regeringhoosheid en overheersching.*

... die zich wars gevoelt van alle banden en pligten; die
... als hij de onrust niet, welke
op deze wereld heerscht, die, en niet om zoudt geven, in de
lucht te springen, zits zulks het geheele Staatsgebouw te gelij-
ker tijd overkwamen, die zich met waarlijk helische vreugde schijnt
te verlustigen in de verstelling van het schriklijk schouwspel. I
neel, hetwelk deze gebeurtenis zoude opleveren. — Ter liefde der
menschheid zoude men wenschelijk, aan het bestaan van zulk een
wezen, te kunnen twifelen, en het te kunnen verbanden. Maar
den kring van gedochten eener denkbeeldige wereld; maar geen!
de man, die zich zelve aldus heeft gebedend, leefde in ons mid-
den; hij trachtte onzen staat naar zijne denkbeelden te hervor-

men, en beginselen te verspreiden, welke even vreemd zijn aan
ware begrippen van recht en zedelijkheid, als zij vreemd zijn aan
de Christelijke Godsdienst, die waarachtige en hechte grondslag
van maatschappelijk geluk.

Niet minder afzigtelijk is het beeld van hem, welke aan *de
Potter* ter zijde stond. Ondankbaarheid en verraad maken er de
hoofdtrekken van uit, en deze smelten in een met de donkere
schaduw, welke eene toemeloze eerzucht over het geheel werpt.
Men kan nimmer of nooit wegredeneren, dat *Tielemans*, met welda-
den door de Regering overloden, daaraan met de zwartste on-
dankbaarheid heeft beantwoord. Te recht heeft men hem afge-
schetst als een slang, welke de Regering in haren boezem heeft
gekweekt; want al waren ook zijne bedoelingen, op niets anders
gerigt geweest dan op het welzijn van zijn vaderland, dan noch
zou hij geene verschooning vinden voor de geheime, slinksche
wijzen, waarop hij hen, die zijne weldoeners waren, heeft tegen-
gewerkt; dan had hij rondborstig en openlijk moeten handelen,
zijn ambt nederleggen, en niet met de eene hand het brood aan-
nemen van Hem, dien hij met andere hand trachtte te verzu-
zen. Zoodanige schandvlek is niet gemakkelijk uit te wasschen, en
hij loopt gevaar, dat zijn naam tot een spreekwoord worde, om
de snoodste ondankbaarheid aan te duiden.

*Het Brusselsch regtsgeding heeft uitgemaakt, hetgeen door
velen in twijfel is getrokken, dat er eene factie bestaat. Welke
de bedoelingen dier factie zijn is te gelijker tijd in een helder
licht geplaatst: den Nederlandschen Staat in eenen anderen vorm
over te gieten, onbestaanbaar met onze grondwettelijke instellin-
gen en vreemd aan onze waarachtige belangen. Het monarchaal
beginsel, zoo opgevat als het door onze grondwet is geregeld,
moest den bodem ingeslagen, de volksvertegenwoordiging aan een
toezigt onderworpen worden, hetwelk niet zoude bestaan in de
zich vrij ontwikkelende meening der kiezers, maar in een zamen-
gedrongen werktuig, door eenige weinigen bestuurd; de regterlijke
magt, evenzeer aan die weinigen dienstbaar gemaakt, zoude, met
hare waardigheid, tevens hare zedelijke kracht verloren hebben,
en wet en gerechtigheid tot een spot geworden zijn. Waarlijk,
eene confederatie, bestemd om den staat in deszelfs wezenlijke
bestanddeelen te verlammen, is een onding; zij is onbestaanbaar
met de ware maatschappelijke orde, en die geenen, welke dezelve
tot stand brengen, om het over of zij voor de wet strafbaar zijn
of niet, zijn van die orde de gevaarlijkste vijanden. Aan de
vruchten kent men hier ook weder den boom. Geene laagheid,
geene kuiperijen zijn gespaard, om het doel te bereiken; maar dit
doel was vreemd aan de waarheid, vreemd aan de gerechtigheid,
en daarom mocht het niet gedijen.*

De briefwisseling der beklagden heeft eenen rijken schat opge-
verd voor de kennis van al de dwaasheden en verachtelijke midde-
len, waarvan eene factie zich bedient. Het is dan nu zonneklaar
gebleken, wat men te denken hebbe van de zoo dikwerf uitgespro-
kende onafhankelijkheid der dagbladen, die zoogenaamde organen
der openbare meening, maar inderdaad de trompetten en alarm-
klokken van eenige weinige heethoofden, die daarvoor onrust
trachten te stoken en in het troebel gemaakte water te visschen.
De waarde van zoo vele regtsgeleerde adviezen, waarmede men op
het publiek en op de onpartijdige regters invloed zocht te maken,
is evenzeer aan het licht gesteld, als de kunstmatige geestdrift,
tot welke men eenige onnoozelen heeft weten op te
wenden. Men ontwaart het samenweefsel van logen en bedrog is ont-
waardig te worden aan het licht gebracht, en het gevaar zigtbaar
geworden, hetwelk Nederland, door de woelingen van hardzuchtige
volksleiders, bedreigde. De gegevens les intusschen heeft een diepen
indruk gemaakt op alle welgeplaatste gemoederen. Het misbruik
van woorden en gedachten, welke aan elk mensch heilig moeten
wezen, heeft zich zelve gewroken; voortaan zal men geen klun-
ken voor waarheid, geen schijn voor het wezen aanmerken.

Maar niets van alles, wat in den loop van dit regtsgeding is
openbaar geworden, heeft treuriger gewaarwording opgewekt,
dan het verband, hetwelk tusschen de beklagden en eenige af-
gevaardigden des volks heeft bestaan. Hoe is het mogelijk, dat
mannen, die het vertrouwen der Natie, door openheid en eerlijch-
heid van wandel, door zelfstandigheid van karakter, door zucht
voor waarheid en gerechtigheid, kunnen overwinnen, maar ook daar
door alleen verdienen, zich zoo verre hebben kunnen laten mede-
slepen; om zich met eenen *de Potter* en eenen *Tielemans* in onder-
handelingen in te laten, en zich door hen als werktuigen te laten
gebruiken! Zij mogen zich verzekerd houden, dat hunne namen
aan de Natie bitter in de ooren hebben geklonken, en vree-
zen, dat deze onpartijdige geschiedenis, eenmaal over hunne

daden rigtonde, daarbij zal aantekenen: Zij hadden het vertrouwen hunner tijdgenooten verbeurd!

Doch staken wij hier onze beschouwing! Hoe zouden wij in dit boek een stof kunnen uitputten, die waarlijk onuitputtelijk is. Nog menigmaal zullen wij terug moeten komen op dit rechtsge- ding, hetwelk een rijke bron oplevert van menschenkennis en te- vens zoo veel opheldert, hetwelk, zonder de gemaakte ontdekkin- gen, wellicht onverklaarbaar ware gebleven. Voegen wij er alleen ten slotte dit bij, dat de indruk, welken dit rechtsge- ding op de gemoederen van alle weldenkende Nederlanders, ook voor al in de Noordelijke provincien, heeft gemaakt, niet te beschrijven is. De zoogenoemde Unie, met al haren aanhang, is ten eene maat in de openbare meening bedorven: er is slechts eene stem van veront- waardiging en afkeer jegens allen, die het vaderland in een afgrond van ellende en jammer hebben willen storten. Daarentegen is de Unie tusschen allen, die de waarheid en gerechtigheid lief hebben, sterker dan ooit geworden: de liefde voor onzen geëerbiedigden Koning is, kan het zju, verhoogd, en nimmer hebben de Neder- landers zich met meer geestdrift geschaard om den koninklijken troon, op grondwettig gezag gevestigd, dan op het oogenblik, dat de belache pogingen zijn opmaskerd van hen, die eerbied voor het gezag hincelen, om het des te veiliger te kunnen ondermijnen.

A. L. L. E. R. B. E. I.

En fransch staatsman, naar welke men vroeg: » Maar wat zoudt gij toch wel gedaan hebben, indien de koning het budget gewer- verd had? » antwoordde: » dan zouden wij de soldaten bij de afge- waardigden gezonden hebben, om hunne soldij te halen » — Adres van de heeren van geen herstel der grieven, geen budget.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Reizen en Ontmoetingen in het Zuiden van Afrika, beschreven door GEORGE THOMPSON, Schild- knap, gedurende acht jaren, bewoner van de Kaap; behelzende een overzicht over den tegen- woordigen toestand dier kolonie, benevens eenige aanmerkingen over den aanwas en de vooruitzigt- ten der Britsche Landverhuizingen derwaarts. Uit het Engelsch vertaald; 2 deelen met platen en een kaart, in 8°; het eerste deel groot 439, het tweede 457 bladz. Te Groningen, bij W. VAN BUEKEREN, 1828. De prijs der beide deelen is 9,70. Het ook reeds in de laatste jaren over het Zuiden van Afrika mede geschreeven zijn, bleven nog verschillende bijzonder- heden van gezon, ook voor den Nederlander zoo belangrijken grond, onbekend. Van den tegenwoordigen toestand der, eer- tje hollandsche, kolonie, zoo ten aanzien harer bevolking, als hare landbouw en koophandel, werd ons door de rei- zigers der laatste jaren weinig volledig berigt. De aanvulling van dit gemis was het doel des schrijvers, die, gedeeltelijk voor handzaken reizende, aanvankelijk zijne aantekeningen niet voor de drukpers bestemde; maar daartoe besloot, ter beantwoor- ding eender, in de kolonie zelve opgegevene, vraag naar nieuwe berichten ten aanzien van haren toestand en hare hulpmiddelen. De schrijver heeft zijne taak in drie afdeelingen gesplitst, be- heelzende de eerste een dagverhaal van eenen togt naar de ooste- lijke grenzen der kolonie en naar het land der Bechuanen; de tweede, het verslag eener reis naar het land der Boschjesmannen, Koranna's en Namaqua's en de derde afdeeling, aanmerkingen over den tegenwoordigen toestand der Hollandsche en Britsche Inlanders, over de geschiktheid van het land tot verdere kolo- nisatie, en over dazelfs hulpbronnen van landbouw en koop- handel. Een aanhangsel, bevattende eenige zaken, welke niet gevoegelijk in den tekst konden gelascht worden, besluit het werk. Elke afdeeling is in eenige hoofdstukken verdeeld, waardoor de lezer, van afstand tot afstand, rustpunten vindende, den reiziger gemakkelijk op zijne togtten volgen kan. Van een allereenvoudigst en meest en de noodige aanbevelingenbrieven voorzien, begaf de schrijver den 20 April 1825, op reis naar de Noordoostelijke en Oostelijke grenzen der kolonie, en trad ons, in zijn dagver- haal, over het oude kamp van VAILLANT, door een schitter- end landschap, naar den oever der Knysna, en van daar, over den Grooten Rivier, verder het land der Bechuanen in. Onze reisre- zigers kwamen in een moeijelijk tijdstip, bij het uit- bresken van inmenselijke geschillen, aan en verkeert zelfs in afgezonderde omstandigheden, doch bereikt, na eene afwezendheid van 80 dagen, gedurende welke hij eener afstand van 3100 En- gelsche mijlen, zoo te paard als op wagens, had afgelegd, weder de plaats zijner inwooning, de schoon gelegene Kaapstad. De heer T. geeft ons, in zijn dagverhaal, een uitvoerig berigt dezer weinig bekende volkstammen, haren zeden en gebruiken, onder welke het verhaal van eene groote volksvergadering, of Peetsho, bijzondere opmerking verdient. Ook de beschrijving der spelon- ken van Congo, in den jare 1780, door eenen van zijn vol- ledigt, en de hollandsche dialecten vermeld, verdient onderschei- ding. Het boek, dat is, bestaat er van deze merkwaardige ge- ten geen andere is.

De tweede reis van den schrijver, welke den 24 Juli aanvangt, leidt door het land der Boschjesmannen, Koranna's en Nama- qua's, op welken togt de reiziger veel ellende, voornamelijk een langdurig gemis van voedsel, doorstond. Deze reis is korter dan de eerste, durende slechts vijf weken, doch niet minder belang- rijk. Zij schetst ons een gedeelte van Zuid-Afrika, hetwelk tot dus verre nog door geene Europeaanse Reizigers bezocht, althans niet bekend gemaakt was, en dat, in weerwil der ruwheid en van den ongelukkigen toestand van deszelfs bewoners, der opmerking niet onwaardig is.

De derde afdeeling komt ons intusschen de belangrijkste des ge- heelen werks voor; zij beschrijft ons: het karakter der Hottentot- sche Afrikanen, de zeden en gewoonten des lands, de uitbreiding van de grenzen der kolonie, het klimaat, de hulpbronnen des lands; vergelijkt de Kaap met andere Britsche kolonien, in één woord, schetst ons deze bezitting zoo volledig als het bestek toe- laat. Indien de beperktheid van ons bestek zulks niet verhinder- de, zouden wij zeker uit dit gedeelte onzen lezers eene proeve van den schrijver des heeren T. mededeelen. Nu verwijzen wij naar het werk zelve; doch kunnen de aanmerking niet terughouden, dat, ofschoon deze belangrijke kolonie van de lijst der Hottentot- sche Overzeesche bezittingen is geschrapt, menige naam, hetwelk gebruik zelfs der Inlanders de herinnering aan de oogenblikken levendig houdt. Zoo herroepen, b. v. de namen van de steens-bord, Plettenbergs-bdai, Uitenhage, Oranje-River, en nog de namen van ons; zoo hoorde de heer T., te Graaf Reinet en te Kuruman, hollandsche deersdenen, en was, op zijne tweede reis, getuigen, dat vrouwen, zich, op hollandsche stoven warmende, bevelen aan de slaven en Hottentotten gaven.

Het Aanhangsel bevat negen verschillende stukken: som- mige van algemeen, enkele van meer plaatselijk belang, doch alle der opname overwaardig. Bijzonder belangrijk vonden wij, daar onder een gedeeltelijk dagverhaal van van REENERS togt naar Hamburg en het verslag van een etablissement van den Luitenant FAREWELL te Port-Natal.

Tien platen, waaronder een plan van de Kaapstad, en daaren- boven eene kaart van Zuid-Afrika, versieren dit werk, dat zich overigens door eene nette uitvoering, evenzeer als door eenen al- terbelangrijksten inhoud, aanbeveelt.

MARKT-PRIJZEN

DER STAD BRED A van den 30 April 1830. Het Nederl. Middel Farwe. Het dito dito Rogge. Het dito dito Boekweit. Een grof Tarwe-brood van een pond Nederl. Een lucht Tarwe-brood van een pond Nederl. Een Rogge-brood van 5 pond Nederl. Een Nederl. pond Tarwen-Meel. Een dito pond Boekweite-Meel. Een dito pond Boter.

HOOGHE PRIJZEN DER 1ste KLASSE, 149e LOTERIJ.

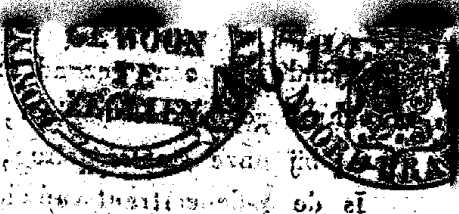
Eerste Trekking. No. 6694, een prijs van f 5000. No. 19152, een prijs van f 1500. No. 8647, 3504, 15076, 8227, 4327, ieder f 1000. No. 19439, een prijs van f 20,000. Tweede Trekking. No. 5352, een prijs van f 2500. No. 4467, een prijs van f 1500. No. 4861, 9130, 2644, 14941, 2786, ieder f 1000.

Alle de geenen, welke iets te pretenderen hebben, of ver- schuldigd zijn aan de bestaan hebbende firma, in Wijnen van S. W. E. N. S. & V. A. N. D. E. R. P. L. E. T. F. E. N. worden verzocht daarvan, opgave of betaling te doen, gedween- de dese maand Mei, in de Kerkstraat, Litt. A. No. 27 te Breda.

Men verlangt, in een der NOORD-BRABANTS- SCHE of GELDERSCHE DORPEN, ordentelijke Burgerlieden, tot eenen matigen prijs, voor inwooning voor Man, Vrouw, en twee kinderen, van 10 Jaren; de vertrekken kunnen ongemeenbeleid zijn. Op- gevraagd van prijs en van welke doelen, te Breda, wordt verzocht te adreseren, onder Litt. A. No. 27, bij de Boekverkoopers, M. S. O. E. O. N. S. V. E. D. D. N. O. S. te Amsterdam.

Le sousigné, à l'honneur de présenter le public, qu'il est arrivé de Verviers avec un superbe assortiment de D. E. A. R. S. nouveaux, D. E. C. A. T. I., de toute qualité et couleur, comme cuirs de laine etc. Il vend pour un petit bénéfice et est déballe dans la Rue de l'Eglise tout près de la tour, à Breda.

J. F. C. A. I. R. E. Bij de Uitveers deser, zal binnen weinige dagen, het licht zien: I. HANDBOEK DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS, derde deel. (Geschiedenis der Romeinen) door Mr. G. Barnard. II. HET STOOMWERKTUIG, deszelfs oorsprong, bouw, en samenstelling, beschreven, en toegepast op de STOOMBOOTEN en STOOMRIJWIGEN, ongeschiedend door twee schiedkundigen, door J. J. van der Houten.

BREDASCHE

Zaterdag

COURANT.

den 1 Mei.

De prijs der Courant is, door het geheele Koninkrijk, franco per post, in 't jaar f 9:00, half jaar f 4:50, kwartaal f 2:25.

Alle Inzendingen van Brieven, Advertentien, enz., geschieden aan de uitgevers dezer, welke laatsten men verzoekt op Zegel te stellen.

N E D E R L A N D E N. Bana, — 1sten Mei.

PROCES VAN DE POTTER, TIELEMANS EN CONSORTEN, VOOR HET HOF VAN ASSISES VAN ZUID-BRABAND, TE BRUSSEL.

Zitting van donderdag, den 29sten April.

De heeren Jottrand, Redemans en Spinnagel voeren in deze zitting allereerst het woord, en maken nog eenige aanmerkingen op het door het officie aangevoerde.

Onmiddelijk daarna vroeg de president of de beschuldigde ook nog iets tot zijne verdediging hadden bij te brengen.

De beschuldigde de Potter heeft daarop zelf zijne verdediging voorgedragen, voornamelijk met opzigt tot zijne bedoelingen, welke hij beweerde zuiver te zijn. Wat het punt van rechten betref, gedroeg hij zich aan hetgeen door zijne verdedigers gezegd was.

Men wil zeggen, dat de beschuldigde Tielemans en Barthels, in zekere redenen, hadden voorgesteld, doch welke een hevig wantrouwen, dat de advocaten hem geraden hadden, dezelve niet uit te spreken. Ook de redevoering van de Potter zou zeer door hem verzacht zijn.

Het hof heeft zich vervolgens naar de raadkamer begeven, ten einde over de geopperde incidenten te delibereren. Na twee en een half uur te hebben beraadslaagd, is het hof in de zaal terug getoerd, en heeft een arrest uitgesproken, waarbij de conclusien omtrent de briefwisseling van de Potter en Tielemans te Brussel buiten de stukken van het proces, zijn verworpen.

Bij een tweede arrest, heeft het hof, in aanmerking nemende dat de misdaad, bij artikel 90 van het wetboek van strafrecht voorzien, geheel onderscheiden is van die, welke bij art. 97 en art 102. van hetzelfde wetboek is uitgedrukt; wijders aanmerking nemende, dat noch in het arrest van rentoel, noch in de arresten van beschuldiging, deze misdaad behoorlijk ten laste der beschuldigten is gequalificeerd; de subsidiaire vragen van de tweede en derde artikelen de misdaad, voorzien in het voormelde art 90, verworpen, en bepaald, dat het alleen zal antwoorden op de vragen ten principale, welke de eerste toelaat.

VERHOOR VAN TRINDAG den 30 APRIL

De advocaat-generaal die het woord heeft, verklaart, volgens de uitspraak van de raadkamer van gisteren, de beschuldiging te zijn, dat de beschuldigde Tielemans en Barthels, niet te zeggen te hebben, dat het hof zonderde zich daarop af en ja op dit oogenblik bezig met delibereren.

PS. WIJ VERNEMEN OP HET OOGENBLIK, DAT HET HOF VONNIS GEVELD HEEFT, WAARBIJ DE POTTER TOT ACHT JAREN BANNISSEMENT, BARTHELS EN TIELEMANS TOT ZEVEN EN DE NEVE TOT VIJF JAREN BANNISSEMENT VEROORDEELD ZIJN. GOCHE, MOMMENS EN VAN DER STRAETEN ZIJN VRIJGESPROKEN.

WETENSCHAPPELIJKE EN LETTERKUNDIGE BERIGTEN.

HET VERTEGENWOORDIGEND STELSEL

door den schrijver van de wederlegging der Verhandeling over de verantwoordelijkheid der Ministers volgens het Nederlandsche Staatsregt. Te Arnhem bij G. A. THIEME 1830; 120 bladz.

Naauwlijks hadden wij dezen titel gezien, of wij toekten naar een klein kastje, waarin wij gewoon zijn, de keur van de beste brochures over het Staatsregt, waarmede wij in dezen tijd als overstreemd worden, doch waarvan het grootste gedeelte naar onze griffierkamer is afgevoerd, te bewaren en vonden aldaar (want vele brochures zijn ter in dat kastje niet later) deze zoogenoemde Verhandeling over de verantwoordelijkheid der ministers volgens het Nederlandsche Staatsregt, in het laatste van den jare 1828, bij A. van HooSTRATEN JUN. te Grootvenhage uitgegeven. De schrijver der onderhavige brochure schijnt ter hooge eere in te stellen, een wederlegging der laatste brochure te hebben uitgegeven; immers hij bezigt de kwaliteit, om zijn anoniem te dekken. Te inderdaad, het zou een meesterstuk geweest zijn, om slechts enige redenen, of argumenten van deze zoo uitnemend geschiedde Verhandeling, welke wij, bij deze gelegenheid, althans gretig doorbladerd hebben, krachtig te weerstaan. Maar tot dit meesterstuk komt ons de schrijver van het Verteenwoordigend Stelsel, alles behalve geschikt voor, immers wie kan, na deze Verhandeling gelezen te hebben, loopen, dat opgemelde verantwoordelijkheid, in ons Rijk, in zegen deele meer die in Frankrijk en Engeland, vooral in laatstgemeld Rijk, op dezelfde wijze gesteld kan worden. Wie kan, na zelve te hebben gelezen, wat de in dat vak doorknede schrijver, op bladz. 20 en 21, zegt, nog wel stellen, dat hier een eigenlijk ministerie of kabinet bestaat, hetwelk op koninkrijks-bijwillige besluiten eenige der laatste invloed kan uitoefenen. Wie zal den koning eenige magt toekennen, wanneer de schrijver, op bladz. 25, bewezen heeft, dat volgens de Nederlandsche Grondwet, het koninklijke magt voorroep zijn onttrokken, die, volgens de algemeene meening, tot het wezen van een constitutionele regering, zouden behooren? Kortom de schrijver redeneert de verantwoordelijkheid der ministers in ons Rijk, door een reeks van krachtige slotredenen, en zeer waarschijnlijke veronderstellingen, zoo volkomen ad absurdum, dat althans

